

Temat 17: Kaszubskie święta.

Wśród symboli kaszubskich najmłodszą metrykę mają święta – Dzień Jedności Kaszubów i Święto Flagi Kaszubskiej. Ustanowione zostały w ostatniej dekadzie i są wyrazem rozwoju kaszubskiej tożsamości oraz dokonujących się w niej zmian, a zarazem szukaniem cech, które łączyłyby podzieloną (m.in. pod względem narodowościowym) społeczność.

Idea stworzenia szczególnego dnia, który stanowiłby czynnik łączący wszystkich Kaszubów, zrodziła się w czasie dyskusji w latach 2002-2004, na stworzonym przez Stanisława Gepperta portalu www.zk-p.pl (zasoby kaszubsko-pomorskie), który obecnie nosi nazwę www.naszekaszuby.pl. Znalazła ona praktyczny wymiar w postaci Dnia Jedności Kaszubów. Niemal dziesięć lat później narodził się pomysł uhonorowania w szczególny sposób flagi kaszubskiej. Od 2012 r. Kaszubi mają zatem dwa świąteczne dni. Nieco inny charakter mają organizowane od 1999 r. Zjazdy Kaszubów, nie pełnią one bowiem formalnej roli świąt.

Dzień Jedności Kaszubów – 19 marca

Pomysłodawcą Dnia Jedności Kaszubów jest Tomasz Żuroch-Piechowski. Zaproponował, aby datę pojawienia się pierwszej pisanej wzmianki o Kaszubach uznać jako dzień świąteczny. Wspomniana wzmianka znalazła się w bulli papieża Grzegorza IX z 19 marca 1238 r. (zob. temat 2). Pierwsze obchody święta miały miejsce 19 marca 2004 roku w Gdańsku. Uczestniczyło w nich kilkanaście osób.

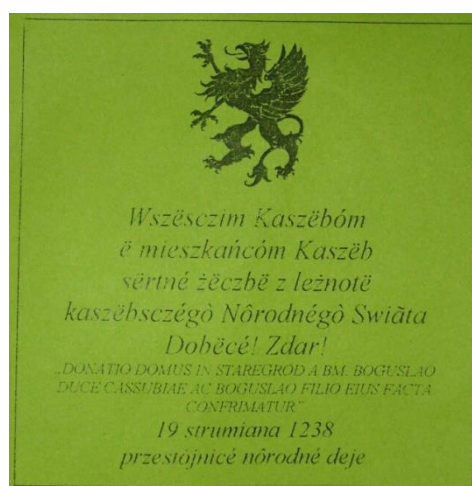

Obchody Dnia Jedności Kaszubów. Gdańsk, 19 marca 2004 r.
(Źródło: <http://naszekaszuby.pl/modules/myalbum/photo.php?lid=844>)

Obchody Dnia Jedności Kaszubów. Gdańsk, 19 marca 2004 r. – Notatka w *Dzienniku Bałtyckim*

(Źródło: <http://naszekaszuby.pl/modules/myalbum/photo.php?lid=852>)

Ulotka rozdawana podczas manifestacji z okazji Dnia Jedności Kaszubów (Gdańsk, 19 marca 2004 r.)

(Źródło: <http://www.naszekaszuby.pl/modules/myalbum/photo.php?lid=851>)

Od 2005 r. w obchody święta zaangażowało się, z inicjatywy ówczesnego prezesa Artura Jabłońskiego, również Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie (ZKP). W następnych latach idea świętowania Dnia Jedności Kaszubów zdobywała coraz więcej zwolenników i obejmowała coraz więcej miejscowości kaszubskich (m.in. Brusy, Bytów), a także różne miejsca na świecie, w których mieszkają Kaszubi (np. w Kanadzie). Od kilku lat szczególnego wymiaru nabierają uroczystości przygotowywane przez działaczy kaszubskich z Luzina, którym towarzyszy wystawianie spektaklu teatralnego (np. w marcu 2012 r. była to sztuka *Jiwer òstatnëch* Jana Rompskiego, w reżyserii Adama Hebla – zob. http://www.youtube.com/watch?v=UWOryJy_jmw).

W czasie obchodów Dnia Jedności Kaszubów w 2010 roku, Marek Wantoch Rekowski wraz z Henrykiem Telesińskim zorganizowali Rajd Flagi Kaszubskiej, objeżdżając w tym dniu całe Kaszuby i promując czarno-żółtą flagę. Pomysł ten stał się swoistym zaczynem następnego święta.

Święto Flagi Kaszubskiej – 18 sierpnia

Flaga jest symbolem więzi łączących Kaszubów. Aby podkreślić jej znaczenie działacze kaszubszy zaproponowali szczególny sposób uhonorowania. Idea zorganizowania dnia poświęconego temu symbolowi kaszubskiej tożsamości zrodziła się podczas spotkania inauguracyjnego działalności stowarzyszenia osób narodowości kaszubskiej Kaszëbskô Jednota. Spotkanie to odbyło się w Sopocie 19 listopada 2011 roku, w setną rocznicę urodzin ks. Franciszka Gruczy. Pomysłodawcą tego święta jest Adam Hebel. Kaszëbskô Jednota (przy wsparciu *Radia Kaszëbë* i Kaszubskiego Instytutu Rozwoju) zorganizowała pierwsze obchody 18 sierpnia 2012 roku. Szczególną wymowę mają obchody Święta Flagi Kaszubskiej w Kanadzie, organizowane przez potomków kaszubskich emigrantów z XIX w.

Święto Flagi Kaszubskiej w Kanadzie, w prowincji Ontario (2012)

(Źródło:

<http://kaszebko.com/index.php?mact=Album,cntnt01,default,0&cntnt01albumid=16&cntnt01returnid=25>)

Święto Flagi Kaszubskiej u kanadyjskich Kaszubów (2013)

(Źródło:

<https://www.facebook.com/media/set/?set=a.455002647931828.1073741835.143670025731760&type=1>)

Działacze Kaszëbsczi Jednotë wybrali 18 sierpnia jako Dzień Flagi Kaszubskiej, ponieważ w tym dniu, w 1929 r., po raz pierwszy we współczesnych czasach, flaga kaszubska została publicznie wywieszona. Miało to miejsce w czasie zjazdu, który doprowadził do założenia Zrzeszenia Regionalnego Kaszubów. Aleksander Labuda, jeden z twórców tej organizacji, opisywał te wydarzenia w następujący sposób:

Zebraniu organizacyjnemu (...) pragnęliśmy nadać ton jak najbardziej poważny i ogólnokaszubski. W tym celu zorganizowaliśmy uroczysty zjazd Kaszubów w Kartuzach. (...) Nad biurem [zjazdowym – D.Sz.] dumnie powiewała złoto-żółta chorągiew z Czarnym Gryfem. Jedyłą taką chorągiew, symbol Kaszubów, posiadał do tej pory dr Majkowski; powiewała na jego willi na 3 Maja i inne większe uroczystości państwowe. (...) Komitet postanowił nad biurem wywiesić drugą chorągiew kaszubską – czarno-żółtą, chorągiew narodową. Wywołało to natychmiastową reakcję ze strony władz lokalnych. Wicestarosta kartuski, p. Paźniewski, przysłał policjantów z rozkazem usunięcia tych chorągwi. Wówczas to na moment poczułem się nagle słaby i bezradny. Zwróciłem się do Jana [Trepczyka – D.Sz.]: – Co teraz? Co robić? – Co robić? To są chorągwie nasze, kaszubskie. Tych chorągwi nie damy usunąć, chociażby się nam o nie bić przyszło z całą policją kartuską. Symbole

kaszubskie mają prawo bytu na ziemiach kaszubskich. Spojrzałem mu w oczy i zobaczyłem w nich po raz pierwszy prawdziwego Jana, całą jego zdecydowaną wolę. Taka z nich biła energia i siła woli, i zdecydowanie, że pomyślałem sobie: takie oczy chyba mógł mieć jedynie Napoleon pod Austerlitz. Siłą jego woli natychmiast mnie się udzieliła. Zawstydzilem się mej chwilowej słabości i bezradności. W tej chwili wpadła do naszego biura siostra doktora Majkowskiego, p. Frania, z radą, aby nie zdejmować chorągwi, ale wywiesić obok kaszubskich chorągiew polską. Zrobiliśmy tak i dzięki temu władze lokalne chwilowo dały nam spokój. Dzień zjazdu wyznaczono na niedzielę 18 sierpnia 1929 roku. Kartuzy przyjęły odświętną szatę, z domów powiewały chorągiewki kaszubskie obok polskich (...).

Kaszëbskô Jednota, inaugurując w 2012 r. obchody Święta, apelowała do Kaszubów: *Wywieśmy czarno-żółtą flagę w dniu 18 sierpnia, w Święto Flagi Kaszubskiej. Pokażmy, że jesteśmy dumnym narodem, świadomym swojej wspólnoty wpisanej w dziedzictwo nadbałtyckiej Europy!* Pomimo tego, że wielu Kaszubów posłuchało tego apelu, to jednak Święto jeszcze w pełni nie zakorzeniło się w ich świadomości.

Zjazdy Kaszubów

W 1999 r., w wyniku wprowadzenia w życie reformy administracyjnej, cały obszar współczesnych Kaszub znalazł się w granicach powstałego wówczas województwa pomorskiego. W ten sposób został zrealizowany postulat ZKP. Aby uczcić tę ważną chwilę w dziejach Kaszubów, działacze postanowili przygotować specjalny zjazd Kaszubów w Chojnicach. Chojnice przed reformą administracyjną znajdowały się w województwie pomorskim, gdy większość kaszubskiego obszaru znajdowała się w województwie gdańskim, a jego zachodnia część – w słupskim. Pomysłodawcami tego zjazdu byli Grzegorz Szalewski, starosta wejherowski i Kazimierz Klawiter, członek Zarządu Województwa Pomorskiego, liderzy Jednotë Nordowëch Partów ZKP. W pierwszej imprezie wzięło udział kilkadziesiąt osób, w zasadzie wyłącznie samorządowcy kaszubscy, z kolei na kolejny Zjazd Kaszubów do Helu, pociągiem *Transcassubia*, przyjechało ponad 1000 osób. Liczba ta rosła z roku na rok. Dotąd Zjazdy organizowano – obok wspomnianych Chojnic i Helu – w Wejherowie, Kartuzach, Słupsku, Kościerzynie, Łebie, Gdyni, Brusach, Gdańsku, Bytowie, Pucku, Lęborku, Sopocie, Władysławowie, Pruszczu Gdańskim i Redzie.

Choć Zjazdy Kaszubów mają głównie ludyczny charakter, to – jak się podkreśla w internetowym (na stronie ZKP) opracowaniu historii Zjazdów – są *okazją do zamanifestowania dumy z osiągnięć społeczności kaszubskiej na niwie kulturalnej,*

gospodarczej i politycznej. Dają przede wszystkim możliwość wzajemnego spotkania się oraz są ważną formą życia wspólnotowego, ponieważ gromadzą tysiące uczestników.

.....

Bibliografia

Zjazdy Kaszubów (kronika), oprac. W. Bobrowski, K. Klawiter, Gdańsk-Głódnicza 2008.

<http://kaszebko.com/index.php?mact=News,cntnt01,detail,0&cntnt01articleid=207&cntnt01returnid=26>

<http://kaszebko.com/index.php?mact=News,cntnt01,detail,0&cntnt01articleid=208&cntnt01returnid=26>

<http://www.kaszubi.pl/o/zjazdkaszubow/artykulmenu?id=154>

<http://naszekaszuby.pl/modules/artykuly/article.php?articleid=160>

<http://naszekaszuby.pl/modules/artykuly/article.php?articleid=47>

http://naszekaszuby.pl/modules/newbb/viewtopic.php?topic_id=44&forum=1#forumpost601

http://naszekaszuby.pl/modules/newbb/viewtopic.php?topic_id=44&forum=1&viewmode=flat&order=ASC&start=10

http://naszekaszuby.pl/modules/newbb/viewtopic.php?topic_id=44&forum=1&viewmode=flat&order=ASC&start=20

http://pl.wikipedia.org/wiki/Dzie%20jedno%20Bci_Kaszub%B3w

http://www.youtube.com/watch?v=UWOryJy_jmw